

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Б. Й. Тищик, І. Й. Бойко

**КАФЕДРА ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ,
ПРАВА ТА ПОЛІТИКО-ПРАВОВИХ УЧЕНЬ
ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ
ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА:
ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ**

Монографія

Львів
2024

УДК [378.4.016:340.12](091)

Т 77

Рецензенти:

д-р юрид. наук, професор *О. А. Гавриленко*
(Харківський національний університету імені В. Н. Каразіна);

д-р юрид. наук, професор *Р. В. Зварич*
(ЗВО «Університет Короля Данила»);

д-р юрид. наук, професор *І. А. Мацелюх*
(Навчально-науковий інститут права Київського
національного університету імені Тараса Шевченка)

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Львівського національного університету імені Івана Франка.*

Протокол № 73/10 від 30 жовтня 2024 року

Тищик Б. Й., Бойко І. Й.

Т 77

Кафедра історії держави, права та політико-правових
учень юридичного факультету Львівського національного
університету імені Івана Франка: історія і сучасність :
монографія / Б. Й. Тищик, І. Й. Бойко. Львів : ЛНУ ім. Івана
Франка, 2024. 212 с.

ISBN 978-617-10-0793-2

Розкрито передумови утворення та особливості розвитку
Львівського національного університету імені Івана Франка –
одного з найдавніших університетів в Україні і Східній Європі.
Показано особливості становлення та розвитку юридичного
факультету Львівського університету – найдавнішої правничої
школи України. Висвітлено становлення та розвиток кафедри
історії держави, права та політико-правових учень юридичного
факультету Львівського університету від часу її створення до
сьогодення. Охарактеризовано організацію і діяльність кафедри
історії держави, права та політико-правових учень юридичного
факультету як основної ланки організації навчальної та наукової
роботи, проаналізовано здобутки Львівської історико-правової
наукової школи.

Для науковців, аспірантів, студентів та всіх, хто цікавиться
історією української юриспруденції.

УДК [378.4.016:340.12](091)

© Тищик Б. Й., Бойко І. Й., 2024

© Львівський національний університет,
імені Івана Франка, 2024

ISBN 978-617-10-0793-2

Зміст

Передмова	5
Розділ 1. Передумови заснування, основні етапи розвитку та загальна характеристика науково-освітньої діяльності Львівського університету – одного з найдавніших університетів в Україні та Східній Європі	17
Розділ 2. Становлення й розвиток юридичного факультету Львівського університету як найдавнішої правничої школи України та загальна характеристика організації навчального і наукового процесу	54
2.1. Утворення та розвиток юридичного факультету Львівського університету в складі Речі Посполитої (1661–1772).....	54
2.2. Утворення і діяльність юридичного факультету Львівського університету в складі Австрії та Австро-Угорщини (1784–1918).....	60
2.3. Юридичний факультет Львівського університету в складі Польщі (1919–1939).....	73
2.4. Юридичний факультет Львівського державного університету імені Івана Франка у складі УРСР (1939–1991)	82
2.5. Розвиток юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка в умовах державної незалежності України	102

Розділ 3. Становлення та діяльність кафедри історії держави, права та політико-правових учень юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка	115
3.1. Початки формування історико-правових студій на юридичному факультеті Львівського університету в польський період (1661–1772)..	115
3.2. Утворення та розвиток кафедри історії німецького та австрійського права в австрійський період (1784–1918)	120
3.3. Діяльність кафедри історії польського устрою і права у польський період (1919–1939).....	136
3.4. Діяльність кафедри теорії та історії держави і права в радянський період (1939–1991)	142
3.5. Утворення та діяльність кафедри історії держави, права та політико-правових учень за умов державної незалежності України і до сьогодні.....	148
Список використаних джерел.....	192

Передмова

У сучасних умовах війни росії проти України найважливішими завданнями є перемога над ворогом, збереження українського народу та його держави, вступ України в НАТО, ЄС, здійснення демократичних реформ тощо. До важливих завдань відноситься удосконалення юридичної науки і освіти в Україні, створення в нашій державі належної системи підготовки висококваліфікованих юристів з глибокими класичними університетськими знаннями в галузі юриспруденції. Сьогодні важливо підготувати юриста з загостреним почуттям справедливості, висококультурного спеціаліста, фахівця з високими морально-етичними якостями, патріота своєї держави. Україна, особливо сьогодні, потребує освічених, високопорядних та принципових юристів, здатних критично мислити, приймати справедливі рішення в інтересах громадян та суспільства. Крім цього, стаття 1 чинної Конституції України передбачає побудову суверенної і незалежної, демократичної, соціальної держави, що, в свою чергу, вимагає у сучасних юристів фундаментальних та спеціальних правових знань, глибоких переконань у винятковій цінності права і законності для суспільства, вмінь кваліфіковано користуватися юридичним інструментарієм при вирішенні юридичних проблем в ім'я захисту прав і законних інтересів громадян.

Особлива місія покладається на юристів, зокрема фахівців з міжнародного права, яким належить активно захищати інтереси громадян, їхні права й свободи, інтереси суспільства та держави від протиправних посягань. Юристи щодня ведуть боротьбу за справедливість, гуманність, законність і правопорядок. Саме сьогодні, під час війни, така робота виходить на якісно новий рівень, враховуючи виклики і загрози. Євроінтеграційні процеси, які відбуваються в сучасному

українському суспільстві, вимагають нових підходів до розуміння права, формування правової держави і громадянського суспільства, підвищення рівня правосвідомості громадян і правової культури суспільства.

Сьогодні необхідно переосмислити роль юриста, юридичної науки й освіти у нашому суспільстві. Саме юридична освіта переважно детермінує розвиток до утвердження громадянського суспільства та державно-правових механізмів. Ґрунтовні знання права та вміння його застосовувати стали важливою передумовою для успішного виконання багатьох функцій держави. У період воєнного стану професія юриста набуває особливого значення, оскільки наслідки війни безпосередньо пов'язані з юридичними фактами. Безумовно, цінним є досвід юристів у сфері військового права, але при цьому залишаються популярними й такі галузі, як право соціального забезпечення, трудове, міграційне, кримінальне, цивільне право, право інформаційних технологій тощо¹.

Важливу роль у цих складних умовах відіграє юридична наука й освіта, на яку покладено підготовку висококваліфікованих юристів для роботи в органах державної влади та місцевого самоврядування, в судах, прокуратурі, адвокатурі та інших правоохоронних органах, в юридичних службах підприємств, установ, організацій, об'єднаннях громадян тощо. Юристи також відносяться до однієї з найсвідоміших частин суспільства, яким, як правило, належить формувати основу української національної патріотичної еліти, здатної продовжувати і розвивати традиції українського державотворення.

Українська юридична освіта і наука має цікаву і повчальну історію, сформовані академічні та професійні традиції². Становлення і розвиток української юридичної освіти і нау-

¹ Розвиток юридичної науки в умовах воєнного стану // <https://lexinform.com.ua/podii/rozvytok-yurydychnoyi-nauky-v-umovah-voennogo-stanu/>.

² Юридична наука і освіта на Україні / Ю. С. Шемшученко, І. Б. Усенко, Б. М. Бабій та ін. ; відп. ред. Ю. С. Шемшученко ; АН України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. Київ : Наук. думка, 1992. С. 4.

ки насамперед пов'язане з утворенням Львівського університету, який вважають патріархом серед українських університетів та одним з найдавніших університетів Східної Європи. З часу його заснування вже минуло понад три з половиною століття. За свою історію Львівський університет підготував сотні тисяч фахівців з різних напрямів класичної університетської освіти.

Як відомо, 20 січня 1661 р. король Речі Посполитої Ян II Казимир підписав привілей про утворення Львівського університету в складі чотирьох факультетів («*facultatis*»): теологічного, філософського, медичного та юридичного. Найвагомішою передумовою створення Львівського університету було прагнення Єзуїтського Ордену домогтися перетворення своєї Єзуїтської колегії в академію, а також не допустити створення на основі братської школи у Львові Українського університету. До передумов заснування Львівського університету можна також віднести розвиток республіканської форми державного правління в Речі Посполитій, її економічне зростання в умовах адміністрування й державно-правового контролю над значними територіями, що потребувало кадрового забезпечення. До найзатребуваніших, крім богословської, належала правова освіта.

Важливе місце у Львівському університеті в той час займав юридичний факультет, який називали факультетом «обох прав» (римського і канонічного). На юридичному факультеті «обох прав» вивчали римське приватне право, яке фактично було зорієнтоване на вивчення цивільного права, та канонічне право, зорієнтоване на вивчення церковного права епохи Середньовіччя і раннього Нового часу.

Становлення юридичного факультету у Львівському університеті безпосередньо пов'язане з європейською університетською традицією. Розвиток науки про право і юридична освіта стали невід'ємною складовою інтелектуального поступу Європи, становлення її політичної та правової культури. За різних історичних обставин юридичний факультет Львівського університету задовольняв потребу суспільства в

підготовці спеціалістів у галузі права. Визначальними етапами в історії юридичного факультету Львівського університету стали події, які сформували його організаційно і духовно та визначили його розвиток в освітньо-правовому просторі пізньосередньовічної Європи. Саме із заснуванням Львівського університету починається розвиток юридичної науки й освіти на українських землях.

Правова освіта була пріоритетним напрямом навчання у Львівському університеті, що насамперед зумовлено вивченням «школи натурального права» на основі освітньо-правової концепції теоретика освіченого абсолютизму Гаспара де Риаля (1682–1752). Натомість «право посполите» викладали на основі концепції Жана Дома (1625–1696). Одним із фундаментальних завдань правової освіти у Львівському університеті висувалась підготовка фахівців у сфері «обох прав» – римського і канонічного, і в сфері права Речі Посполитої (місцевого, коронного, крайового).

У перший період існування Львівського університету (1661–1773) на юридичному факультеті викладали такі навчальні правничі студії (курси): римське право, публічне право, історію державного устрою, політичну географію, «натуральне право», цивільне право (на основі коментарів до кодексу Юстиніана). Істотною новелою у тогочасній європейській освіті було вивчення історії адміністративного устрою європейських країн. У рамках викладів канонічного права і так званих «казусів» (моральної теології) вивчали окремі аспекти кримінального права. З 1739 р. почали викладати історію права. Викладання відбувалося латинською мовою. Тогочасні випускники юридичного факультету Львівського університету реалізовували себе не лише в церковній та освітній діяльності, але й будували політичну кар'єру як сенатори і посли до сейму, займали посади суддів й урядників гродських і земських судів та міських урядів.

Після приєднання Галичини до складу Австрійської монархії 1772 р. значну увагу було приділено організації освіти, у тім числі вищої. Виходячи з необхідності готувати для

новоствореної провінції Галичини і Володимирії кадри різних спеціальностей (урядовців, суддів, учителів, медиків, священників), австрійський імператор Йосиф II 21 жовтня 1784 р. видав Акт, яким Львівський університет було відновлено у складі чотирьох факультетів (філософського, юридичного, медичного і теологічного), а також гімназії, яка слугувала базою для комплектації студентів. Важливу роль у підготовці державних службовців (суддів, прокурорів, адвокатів, нотаріусів) покладали на юридичний факультет Львівського університету. Саме у цей час юридичний факультет у Львівському університеті функціонував як організаційний і навчально-науковий структурний підрозділ університету, де викладали певний цикл споріднених наукових дисциплін і готували фахівців у галузі права; передбачалося створення кафедр, адміністрації та ін. З того часу юридичний факультет Львівського університету діяв уже безперервно, і його вважають найдавнішим в Україні, оскільки він, на відміну від інших факультетів університету, не припиняв своєї діяльності. З огляду на те, що 1924 р. ліквідували філософський факультет, а 1939 р. – теологічний, юридичний факультет сьогодні є також найдавнішим факультетом Львівського університету.

Особливе місце у процесі становлення й розвитку юридичного факультету Львівського університету мало вивчення історії права, держави, політичного устрою. Вивчення історії держави і права на юридичному факультеті Львівського університету своїм корінням сягає часу його заснування. Адже створений юридичний факультет Львівського університету 1661 р. низивали, як вище зазначено, факультетом «обох прав» (канонічного та римського права). Римське право станом на 1661 р. було історичною пам'яткою, оскільки вже давно не існувало Давньоримської держави. Проте наука про нього була і залишається на рівні з іншими юридичними предметами в навчальній програмі вищих юридичних навчальних закладів: воно займало і займає особливе місце в історії розвитку правових систем людства. Інтерес до рим-

ського права був викликаний вивченням прогресивних римських юридичних концепцій, поглядів, понять і конструкцій, що сприяло удосконаленню законодавства в державі. Передумовами вивчення римського права, зокрема його цінності для економічної сфери, стали розвиток торгівлі, ремесел, зростання міст. «Вільні міста» потребували системи нормативно-правового регулювання, заснованої на ідеях формальної рівності та незалежності учасників ринкових відносин. Такою системою, найбільш відповідною названим ідеям, виявилось римське право. Сприяння вивченню римського права виявляла й середньовічна держава, оскільки римська правова концепція була міцно поєднана з ідеєю сильної державної влади, яка стоїть над індивідами та соціальними групами.

Отже, на юридичному факультеті Львівського університету з 1661 р. значну увагу приділяли вивченню історії права і держави, зокрема вивчали історію римського права, історію польського права, історію державного устрою європейських країн тощо.

Під час створення юридичного факультету відновленого Львівського університету 1784 р. в його структурі утворено кафедру історії німецького та австрійського права. Необхідно зазначити, що кафедру у сучасному розумінні цього слова у той час не було. Поняття «кафедра» пов'язували з особою професора, який читав певний курс лекцій. Кількість кафедр на юридичному факультеті у Львівському йосифінському університеті відповідала кількості професорів. Професор уособлював кафедру, на помості якої із укріпленою на підвищенні похилою дошкою читав лекцію. Професор читав лекційний курс і проводив семінарські заняття. Лише деякі професори мали помічників-асистентів.

У середині XIX ст. кафедра стає окремим структурним підрозділом факультету, до складу якого входить декілька викладачів. З 1874 р. до 1887 р. кафедру очолював К. Ліске, який читав історію австрійського права. Крім нього, на кафедрі працювали професори Г. Рошковський, який читав філософію права і міжнародне право, Ф. Гризецький – церковне і державне

право, А. Фанагор – польське приватне право, Ф. Зьродловський – римське право.

Історико-правові знання студенти юридичного факультету Львівського університету отримували від викладачів кафедри природного права, права народів та інституцій, утвореної 1784 р. Завідував нею австрійський професор А. Пфлегер. Викладачі кафедри під час читання лекцій студентам юридичного факультету акцентували на історії права народів та інституцій, викладали історію римського, австрійського, польського права, вивчали історію адміністративного устрою низки народів багатонаціональної Австрійської монархії.

Спільним рішенням ректорату і Сенату Львівського університету (Вченої ради) 1887 р. на юридичному факультеті створено ще й кафедру історії польського права. Це була друга така кафедра на території австрійського коронного краю Галичини і Володимирії (першу створено 1877 р. у Ягеллонському університеті м. Кракова). Завідувачем цієї кафедри став професор Освальд Мар'ян Бальцер. На кафедрі історії польського права, якою він завідував, ввели також такі предмети, як історія польської державності та історія судового права.

Після розпаду восени 1918 р. Австро-Угорської монархії кафедра історії польського устрою і права та юридичний факультет Львівського університету призупинили діяльність. Відновив свою діяльність Львівський університет восени 1919 р. Було створено кафедру історії польського устрою і права (її далі очолював професор О. Бальцер). Було також утворено кафедру історії західноєвропейського права. Її очолив професор А. Гальбан.

Львівському університету 1920 р. була передана будівля колишнього Галицького крайового сейму. Туди перенесли й юридичний факультет (праве крило будівлі). Кафедра історії польського устрою і права розмістилася на третьому поверсі. У складі кафедри було троє викладачів та секретар. Згідно з розпорядженням Міністра віросповідань і освіти Польщі від 16 жовтня 1920 р., який затвердив програму навчання (тоб-

то обов'язкові предмети) на юридичному факультеті, кафедра історії польського устрою і права забезпечувала вивчення студентами таких обов'язкових предметів; як історія устрою і права Польщі, історія судового права Польщі та історія західноєвропейського права. Кафедра мала право вводити так звані необов'язкові (факультативні) дисципліни, але після затвердження Вченою радою юридичного факультету.

З 1920 р. створено кафедру давнього польського приватного права на юридичному факультеті Львівського університету, яку очолив проф. П. Домбковський. Уже після смерті проф. А. Гальбана (1926) він додатково (тимчасово) очолив кафедру західноєвропейського права. У зв'язку зі смертю проф. О. Бальцера 1933 р. кафедру історії польського устрою та права (яку очолював О. Бальцер) та кафедру історії давнього польського приватного права об'єднали в одну – кафедру історії польського устрою і права. Її очолив проф. П. Домбковський. У 1938–1939 рр. на кафедрі історії загальноєвропейського права, де завідувачем був проф. П. Домбковський, працювали ще три викладачі – доц. К. Кораній і два асистенти: магістри Г. Греб і Ю. Пашковський. На кафедрі історії польського устрою і права (якою теж завідував проф. П. Домбковський) було троє викладачів: доктор З. Соха, доцент В. Гейнош і магістр Я. Лого-Соболевський. Кафедрою теорії права, яка існувала окремо, керував проф. К. Стефко (було ще два асистенти); кафедрою римського права – проф. В. Осуховський (два асистенти).

У роки радянсько-німецької війни Львівський університет не діяв. У серпні 1944 р. Львівський університет відновив діяльність, у тім числі – юридичний факультет. Тут, окрім інших, було створено дві «історичні» кафедри – загальної історії держави і права (її очолив проф. П. Домбковський) та кафедру історії держави і права Союзу РСР (її очолив учень П. Домбковського професор К. Кораній). За роки радянської влади проф. П. Домбковський залишився завідувачем кафедри загальної історії держави і права.

Упродовж 1944–1990 рр. на юридичному факультеті Львівського університету функціонувала кафедра теорії та історії

держави і права, на якій працювали доц. П. Недбайло, В. Калинович (з 1945), В. Кульчицький (з 1951), В. Сокурєнко (з 1953), Б. Тищик (з 1959) та ін., лаборантом-секретарем – М. Завістовська.

У червні 1990 р. на посаду завідувача кафедри теорії та історії держави і права Вчена рада Львівського університету обрала доц. Б. Й. Тищика. У наступні роки кафедра продовжувала, як і за проф. В. Г. Сокурєнко, якісно і кількісно зростати.

З проголошенням державної незалежності України 1991 р. почався активний розвиток об'єктивних наукових досліджень та навчально-видавничої діяльності кафедри теорії та історії держави і права. Усі викладачі кафедри доволі ефективно і плідно працювали над підготовкою підручників і навчальних посібників, текстів лекцій, переробленням і виданням нових навчальних базових і робочих програм, різної навчально-допоміжної методичної літератури (методичних вказівок з вивчення навчальних дисциплін, планів семінарських і практичних занять, рекомендованої літератури), тематики дипломних, курсових і контрольних робіт тощо. При кафедрі постійно діяла аспірантура (денна і заочна форми підготовки), систематично проводили наукові тематичні конференції. За основними предметами кафедри працюють наукові студентські гуртки. На кафедрі проводять конкурси студентських наукових робіт, студентські олімпіади. Кафедра налагодила науково-педагогічну співпрацю з аналогічними кафедрами юридичних факультетів Києва, Харкова, Івано-Франківська, а також сусідньої Польщі – Вроцлава, Любліна, Жешува: відбуваються спільні викладацькі та студентські наукові конференції; публікують статті у наукових журналах; викладачі кафедри читали лекції і вели семінари зі студентами Любліна, Варшави, Жешува.

Згідно з рішенням Вченої ради Львівського національного університету імені Івана Франка і наказом ректора (№ 1425 від 10. 04. 2008), у березні 2008 р., кафедру теорії та історії держави і права поділено на дві – кафедру історії держави, права та політико-правових учень (її очолив проф. Б. Й. Тищик) та

кафедру теорії та філософії права (її очолила доктор юридичних наук, проф. Л. А. Луць). За кафедрою історії держави, права та політико-правових учень закріплено викладання таких предметів, як історія держави і права зарубіжних країн, історія держави і права України, основи римського приватного права, історія політичних і правових учень та численні спецкурси.

Кафедра історії держави, права та політико-правових учень продовжує готувати фахівців-правників – бакалаврів, магістрів – за спеціальністю «Право» (денна і заочна форма навчання). З предметів кафедри пишуть письмові роботи – контрольні, курсові, дипломні та магістерські, проводять практичні та семінарські заняття, приймають заліки й іспити, проводять модулі. При кафедрі працюють три студентські наукові гуртки – з Історії держави і права України, Історії держави та права зарубіжних країн, Римського приватного права. У них беруть участь студенти першого (переважно) та старших курсів. Студенти-гуртківці беруть участь у регіональних, всеукраїнських та міжнародних конференціях; мають відзнаки – дипломи, грамоти, премії. На кафедрі й далі діє аспірантура і докторантура за спеціальністю 12.00.01 «Теорія та історія держави і права»; «Історія політичних та правових учень» з денною та заочною формами підготовки.

Кафедра історії держави, права та політико-правових учень особливу увагу приділяє науковій співпраці з аналогічними кафедрами інших вищих юридичних закладів і факультетів України. Адже наукові контакти з вищими навчальними закладами дають можливість підвищувати кваліфікацію науково-педагогічних працівників, збагачувати навчальний та науковий потенціал на підставі використання взаємного досвіду, організувати обмін викладачами та студентами і проводити спільні наукові заходи. Кафедра історії держави, права та політико-правових учень співпрацює з аналогічними кафедрами, зокрема Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, Національного університету «Одеська юридична академія», Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника та ін. Співпраця з ними полягає

у взаємній участі в наукових конференціях, публікаціях наукових статей у наукових збірниках, рецензуванні підручників, посібників, наукових праць, статей, опонуванні дисертацій та ін.

Кафедра історії держави, права та політико-правових учень кафедра римського приватного права Люблінського католицького університету імені Папи Римського Івана-Павла II (Польща) тісно співпрацюють та проводять спільні наукові конференції викладачів і студентів, публікують наукові статті, рецензують наукові праці.

Тільки упродовж 1944–2024 рр. викладачі кафедри опублікували понад 55 монографій, 2 000 статей і матеріалів конференцій, понад 150 підручників та навчальних посібників. На кафедрі підготовлено понад 100 кандидатських дисертацій та 20 докторських дисертацій.

Протягом своєї діяльності кафедра історії держави, права та політико-правових учень мала різні назви. Її завідувачами були: професор К. Ліске (1884–1887), професор О. Бальцер (1887–1933), П. Домбковський (1933–1941, 1944–1946), професор П. Недбайло (1946–1954), доцент В. Калинович (1954–1960), професор В. Сокурєнко (1960–1990), професор Б. Тищик (1990–2017).

З липня 2017 р. кафедру історії держави, права та політико-правових учень очолює доктор юридичних наук, професор І. Й. Бойко, який продовжує утверджувати і розвивати академічні традиції Львівської історико-правової школи. Сьогодні на кафедрі навчальну дисципліну «Історія держави і права України» читають проф. І. Й. Бойко, проф. М. М. Кобилицький, доц. Л. Е. Шевчук, доц. Х. М. Моряк-Протопопова; навчальну дисципліну «Історія держави і права зарубіжних країн» читають проф. Б. Й. Тищик, доц. А. В. Кольбенко, доц. О. В. Липитчук, доц. Г. М. Федущак-Паславська, доц. О. М. Ригіна, доц. Б. І. Гутів; навчальну дисципліну «Історія політичних і правових вчень: історія та сучасність» читають доц. А. В. Кольбенко, доц. Ю. В. Олійник, доц. Г. М. Федущак-Паславська; «Римське приватне право» – доц. Г. М. Федущак-Паславська, доц. Л. Е. Шевчук, доц. Х. М. Моряк-Протопопова.

Основними напрямками наукових досліджень кафедри історії держави, права та політико-правових учень є актуальні проблеми історії держави і права, історії політичних і правових учень.

Сьогодні кафедра історії держави, права та політико-правових учень є однією з провідних кафедр юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка, яка міцно утримує лідерські позиції в галузі національної історико-правової науки, забезпечує функціонування та інноваційний розвиток юридичної науки та освіти, підвищення її якості та доступності, інтеграції до європейського освітнього простору зі збереженням національних досягнень і традицій.

У сучасних умовах кафедра історії держави, права та політико-правових учень продовжує ті славні академічні традиції, якими відзначався юридичний факультет Львівського університету впродовж декількох століть. На кафедрі історії держави, права та політико-правових учень завжди панував і продовжує панувати дух академічних прав і свобод, студентських ініціатив та натхненної праці. Головними завданнями сучасної юридичної освіти професорсько-викладацький склад кафедри історії держави, права та політико-правових учень юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка вважає підготовку висококваліфікованих спеціалістів у галузі права з високим рівнем національної та правової свідомості, патріотів своєї держави, наділених зрілістю розуму, незалежністю суджень і сповнених відповідальністю як перед суспільством, так і власним сумлінням. Професори і доценти кафедри історії держави, права та політико-правових учень юридичного факультету намагаються сформувати у випускників почуття національної гідності, патріотизму, порядності, справедливості та невпинного прагнення до нових знань. Саме це визначає зміст і характер навчального процесу, дає змогу долучитися до підготовки юристів, які відповідатимуть вимогам сьогодення, в майбутньому принесуть славу Франковому університету й Україні.

Наукове видання

ТИЩИК Борис Йосипович,
БОЙКО Ігор Йосипович

**КАФЕДРА ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ,
ПРАВА ТА ПОЛІТИКО-ПРАВОВИХ УЧЕНЬ
ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ
ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА:
ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ**

Монографія

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 12,32. Тираж 50 пр.

Видавець та виготовлювач:
Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000.
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції.
Серія ДК №3059 від 13.12.2007 р.